

(დახასრული)

დაიპრო საბურჯაანო (ამჟამინდელი კალის რაიონი) და იგი ცალკე სასოფლო-სამეურნეო ქუთაისს ეკუთვნის...

სამეგრელო-საბურჯაანოს სვანეთისა და აფხაზეთის ტერიტორიიდან ქართული ენის გამოდევნის პროცესი აქტიურად დაიწყო XIX საუკუნის 60-იანი წლებიდან...

1. მეგრულია და სვანურისათვის ანბანის შექმნის მცდელობა ემთხვევა კავკასიის ომის მიწურულს...

2. მეგრულ-სვანური ანბანების საფუძვლად რუსული გრაფიკის შერჩევა, აშკარად მიანიშნებს...

3. მართალია, სვანური ენის საანბანო სახელმძღვანელო რუსულს გრაფიკის გამოყენებით დაიბეჭდა...

პირველ იხლამურ თურქეთთან და ა. შ.

4. მეგრულითვის რუსულ გრაფიკაზე დამყარებული ანბანის შექმნის კუთვნილება მიზანი ცხადად აქვს ჩამოყალიბებული რუსიფიკაციის ზოგ იდეოლოგი...

სამეგრელოში არსებული ეკლესიებიდან და სასულიერო სასწავლებლებიდან ქართული ენის

კა, თუმცა თვითონვე აღიარებდა, რომ კავკასიის „ტუზმეცების“ უდამწერლობო ენებისათვის ყველაზე გამოხატული ქართული ანბანი იყო...

ქართული და აფხაზური ენების გამოყენება ღვთის-

ლომისა და სსულიერო ბანათლების ენა — როგორც რუსიფიკატორული პოლიტიკის განხორციელების საშუალება

განდევნის ცდები კვლავ განახლდა XX საუკუნის დასაწყისში, რასაც ადგილობრივი საზღვრულეობა და მოსახლეობა კვლავაც აღუდგა წინ...

იმპერიის ხელისუფლება და მისი პოლიტიკის განმახორციელებელი მეცნიერები კი ცდილობდნენ მათ მიერვე „ცალკე“ ხალხად გამოცხადებული მეგრელების დანაწევრება-დახლეჩას უფრო მცირე ერთეულებად...

მსახურებასა და სასულიერო სწავლების სფეროში აფხაზურ-საბურჯაანოს ტერიტორიაზე; 1896 წლის 19 იანვარს სოხუმის ეპისკოპოსმა არსენმა (ზოტოვმა) საგანგებო რეზოლუციით აკრძალა ქართულ ენაზე ღვთისმსახურება და სწავლება...

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ეკლესიამ მძიმე დარტყმა განიცადა, რის გამოც იმპერია ამ სფეროში ენობრივ ვითარებას ყურადღებას ნაკლებად აქცევდა...

ფგანგ ფოიერშტაინს) პროგრესულ ფაქტად მიანიხი და ბრალს სდებს საქართველოს მეგრულ-სვანურის დისკრიმინაციას...

1. მეგრულსა და სვანურს, რომლებიც რეალურად ერთი და იმავე ენობრივი ერთეულის ორი ნაწილია, ანბანი სხვადასხვა გრაფიკულ საფუძველზე შეუქმნეს...

2. არავის გახსენებია სვანურისათვის დამწერლობის შექმნა, რისი მიზნითაც, როგორც ჩანს, სვანთა რაოდენობის სიმცირე იყო...

3. მეგრულ-სვანური ანბანების არსებობის წლებში მთელ საბჭოთა კავშირში მასობრივად მიმდინარეობდა ანბანთა ლათინიზაციის მასობრივი პროცესი...

4. მეგრულითვის ანბანის შექმნის უნდა მოპოვებოდა სამეგრელოს ავტონომიზაცია და საქართველოსაგან ჩამოცილება...

რაოდენ დასანანი, რომ სახელგანთქანი სამეგრელო კერის, ლონდონის უნივერსიტეტის თანამშრომელი, პროფესორი ჯორჯ პიუტი თავის ერთ-ერთ წერილში თითქმის ზუსტად იმეორებს კომუნისტური გენერალის გეგმას...

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ეკლესიამ მძიმე დარტყმა განიცადა, რის გამოც იმპერია ამ სფეროში ენობრივ ვითარებას ყურადღებას ნაკლებად აქცევდა...

თიშიშურაზ ბაგინიძე სამ ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი თბილისი, ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

მშობლიურ ენას დაცვა და მოვლითობა სჭირდება... მისი დამოკიდებულება ამ საკითხისადმი აღარ არის ზედპირული...

ში, ისე სხვა ენებში გავრცელდა „მალაზია“, განსხვავებული ასორტიმენტისა და მომსახურების ფორმის გამო იშვიათად ტერმინი „უნივერსალი“...

საუკეთესო სურსათი საუკეთესო ქართველებს!

თუ ჩვენს მსგავლობას ეროვნული ენის მნიშვნელობის რაობას მივსადავებთ, დავინახავთ ქართული გასაკვირი ის არის, რომ ქართველები ქართულსა-მშობლიური ენის მნიშვნელობას ვერ ჩაწვდომივართ...

შეცვალა. საინტერესოა, რით არის „მარკეტ“ (ინგლ. „ბაზრობა“) „მალაზიაზე“ უმჯობესი ან „სუპერმარკეტ“ „უნივერსალზე“ უკეთესი? არაფრით. მიზეზი უბრალო და სასაცილოა...

გაზეთი უკვე წერდა (გაზ. „ქართული“, №1, 1998 წ.) რატომ მაინც დამინც „მერეული“? ნუთუ ჩივილი ვურევთ ერთმანეთში? გვესმის, რომ საუბარია განსხვავებული დანიშნულების საქონელზე...

„იიფ აფთიკებზე“ გვერნდა უკვე საუბარი ჩვენი გაზეთის ზემოხსენებულ ნომერში. მიუხედავად ამ გაგრძობისა და მრავალი მითითებისა, კვლავ გვხვდება მსგავსი შეცდომები...

იოლად დასამასპირებელს ხდის მას. არაერთ მალაზიაში იხილავთ წარწერას „გამოსასვლელი დღე“... უნდა ვიცოდეთ, რომ იგი რუსული ენის კალკია (Выходной день) და მისი ქართული შესატყვისია „დასვენების დღე“...

ჩვენ, აქვს და მხეხა... ნოვანი ბარბაქოზია ყველას საყვარელია... მოტივაცია, სახლების პრინციპი და უტიმოლოგიკ... მუღღე ცოლისა და ქმრის აღმნიშვნელი საერთო სინონიმი... „მუღღე“

სიტყვები პროვილში ანუ ენის მარგალიტები

ქორწინებით ნათესაური ლექსიკის ერთ-ერთი ძირითადი ერთეულია ქმარი... „ქმარი“ იმ ქალის მამარი, რომელთანაც ქორწინებით არის დაკავშირებული... „ქმარი“ იგი დადასტურებულია უძველეს წერილობით ძეგლებში.

მაგრამ ქმარი მაინც მთავარია, იგი უფროსია, პატრონია, მფარველია: „აგურ მუღღა ჩემი ოჯახის უფროსი“ (გურული). კაცი მამრობითი სქესის ზრდადარსებელი ადამიანის აღმნიშვნელი სიტყვაა...

მუღღე ცოლისა და ქმრის აღმნიშვნელი საერთო სინონიმი. ტერმინისათვის ამოსავალია უღღე, რომლის მეგრული შესატყვისია უღღე სეანური უღღე საერთო ქართველური ფუძეების დონეზე აღდგენილია არქეტიპი უღ-ღე (მფრინობი, ზ. სარჯველაძე).

მოტივაცია, სახლების პრინციპი და უტიმოლოგიკ... მუღღე ცოლისა და ქმრის აღმნიშვნელი საერთო სინონიმი... „მუღღე“

„მალაზიან მიყვარს ქართული ენა, რადგანაც ის რთული ენაა, განსაკუთრებით — მშნა. ამ სირთულემ დაამინტერესა და გადაეწყვიტა, კარგად შეეჩინა ენა იგი.“

ხალხის საუბარში ეძებს კანონზომიერებებს, რათა მომავალში შეადგინოს წიგნი, რომლითაც თურქები ქართულ ენას ადვილად შეისწავლიან.

განიცდის. გამოხატვის არც წლებიანული სახეა... მუღღე ცოლისა და ქმრის აღმნიშვნელი საერთო სინონიმი... „მუღღე“

სწორამეტყველება

ნასესხები სახელები

II

ზოგჯერ ენაში აღვილი აქვს ფორმათა აღრევას, ეს რომ არ მოხდეს, უნდა გაირჩეს სხვადასხვა შინაარსის მქონე ზედსართავები...

სხვადასხვა მნიშვნელობისა, აგრეთვე: იდეური (აიდეა) და იდეალური (აიდეალი); ცერემონიული (აიდეა) და ცერემონიალური (აიდეა)...

ბერძნულიდან ნასესხები სიტყვაა ლაკონიზმი, რომლისგანაც ნაწარმოებია ლაკონიური, არასწორია: ლაკონური.

III

ქართულში ბერძნულიდან მიმდინარე -მა-თი დაბოლოებული არსებითი სახელისაგან ზედსართავი იწარმოება სახელის ფუძეზე -ურ(-ულ) ბოლოსართის დართვით: პრიზმა-პრიზმული, ეპიგრამა-ეპიგრამული...

ნასესხებ სახელებში შეიმჩნევა უფრო ნაირგვარი წარმოებაც: პრობლემა-პრობლემური // საპრობლემო // პრობლემატული, პროგრამა-პროგრამული // საპროგრამო, დრამა-დრამული // სადრამო // დრამატული...

ტივტივურ ლიტერატურაში, აგრეთვე სხვა ხასიათის მასალაშიც, ხშირად გამოყენებული უცხოური -ირ, -იშ მაწარმოებლები, თანაც-წყვილად, რაც თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმებით დაუშვებელია.

მცდარია:

- მექანიზირებული, სისტემატიზირებული, ავტომატიზირებული, ამორტიზირებული, დემობილიზირებული, სტაბილიზირებული, სიმბოლიზირებული, ორგანიზირებული, ცივილიზირებული

მართებულია:

- მექანიზებული, სისტემატიზებული, ავტომატიზებული, ამორტიზებული, დემობილიზებული, სტაბილიზებული, სიმბოლიზებული, ორგანიზებული, ცივილიზებული // ცივილური

ქართულში ფართოდ უნდა გაეხსნას გზა -ობრივ ბოლოსართითა და სა-ო თავსართ-ბოლოსართით წარმოებას. მისაღებია: ფაქტობრივი, ტაობრივი // ტაპური და არა ფაქტიური, ტაპური. ასევე უნდა ითქვას და დაიწეროს: საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოება, ფილოლოგიის (ფილოსოფიის, ფიზიკის, ბიოლოგიის...) ფაკულტეტი, ენერგეტიკის ინსტიტუტი და ა.შ., თუმცა სხვა კონტექსტში გამორიცხული არაა -ურ(-ულ) ბოლოსართიანი წარმოებაც.

რუსუდან საღინაჲ

რაცომ ვაძნობთ ასე?

„ბ ა გ ე თ ი“

ვაზეთი მასობრივი ინფორმაციისა და პროპაგანდის, აგრეთვე, პოლიტიკური ბრძოლის ერთ-ერთი ძირითადი საშუალებაა. სხვა პერიოდული გამოცემებისაგან ვაზეთი განსხვავდება ფორმატით, მოცულობით, გამოცემის სიხშირით, აღბეჭდილი მასალის ფორმებისა და თანხების მრავალფეროვნებით. ვაზეთში იბეჭდება ინფორმაცია, სტატია, წერილი, ინტერვიუ, ნარკვევი, ფელეტონი და სხვა. ვაზეთის რედაქციის აპარატში შედის: სარედაქციო კოლეგია რედაქტორის მეთაურობით, სხვადასხვა პროფილის ლიტმუშაკები, სპეციალური კორექტორები და სხვა.

სიტყვა „ვაზეთი“ წარმოიშვა ვენეციური წერილი ვერცხლის ფულის „გაძეტას“ სახელწოდებიდან. XVI საუკუნეში ვენეციაში სპეციალური ბიურო უშვებდა ხელნაწერ საინფორმაციო ფურცლებს, რომელთა ფასიც იყო წერილი ფული—„გაძეტა“ (ვენეციაში დღესაც გამოდის ვაზეთი „გაძეტინოს“ სახელწოდებით). ტერმინი ფართოდ გავრცელდა მას შემდეგ, რაც 1631 წელს ფრანგმა ტ. რეჩილემ პარიზში დაარსა პერიოდული გამოცემა „La Gazette“. ვაზეთი, როგორც გამოცემის სახეობა, კაპიტალისტურ ეპოქაში ჩამოყალიბდა; ევროპაში პირველი, შედარებით რეგულარული ვაზეთები გამოვიდა XVII საუკუნის I ნახევარში (სტრანსბურგში—1609 წ.; ლონდონში—1622 წ.; პარიზში—1631 წ.; იტალიაში—1639-46 წწ.).

რუსეთში პირველი ხელნაწერი ვაზეთი გამოვიდა 1621 წელს. 1702 წლიდან პეტრე I-ის ბრძანებით დაიწყო ნაბეჭდი ვაზეთის „ველომოსტის“ გამოცემა.

ქართულ ენაზე პირველი ვაზეთი—„საქართველოს ვაზეთი“ 1918 წელს გამოვიდა (1820 წლიდან „ქართული ვაზეთი“ ეწოდა). 1828-32 წლებში გამოდიოდა „ტფილისის უწყებანი“, ხოლო XIX ს. II ნახევრიდან იწყება ქართული ეროვნული პრესის ძალუში განვითარება, ამ პერიოდში გამოიცა ვაზეთები: „დროება“, „ივერია“, „იკვანი“, „ცნობის ფურცელი“ და სხვა, რომლებმაც დიდმნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს საქართველოს კულტურ-საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ახალი სალიტერატურო ენის განვითარებაში, ჟურნალისტურ-პუბლიცისტური სკოლისა და ტრადიციების ჩამოყალიბებასა და ეროვნული თვითშეგნების გაღვივებაში.

მასალა მოამზადა მირიან ზორბოკია (30-ე სკოლის IX კლასის მოსწავლე)

ტ ე რ მ ი ნ ო უ ლ ო გ ი ა

უცხოური:

- ტორმუზი, ტიაგა, ფარსუნკა, ფლანეც, ცაპფა, ცეპი, ჩეხოლ, შაიბა, შარნირ, шаровой, шатун, шестерня, шкурка, шпакля, шток

მართულია:

- მურხუჭი, საწვეი, ფრქვევანა, მილტური, ჭიმურა, პოქოქიკი, ჯაჭვი, შალითა, საყლური, სახსარი, ბურთულა, ბარბაცა, კბილანა, ზუმფარა, ფითხი, ქოკი

ლიტერატურა აკიდელ

Word search grid for the phrase 'მეცნიერებელი'.

შუაგსეთ ისე, როგორც მოცემულ მაგალითებშია ნახსენები

წინა ნომერში გამოქვეყნებული „სიტყვათა აკიდელს“ პასუხები

შავგვრემანი, ტახტრევიანი, დიაკვანი, ანბანი, ჩემოდანი, აკვანი, იალქანი, ზარბაზანი, გალავანი, ზეგანი, ღუშმანი, აპარტეაზი, გზაჯვარედინი, ქალამანი, გუთანი, უბანი, ქანი, მოედანი, გვირგვინი, მშვილდოსანი, ხელთათმანი, კილოზანი, ლეზანი, (ბანი), არლანი, მონაზონი, ქრისტიანი, მანდილოვანი.

რედაქტორთა საბჭო: იონხვ მარჯანაშვილი, ლია რუსაძე, რუსუდან საღინაჲ, სონია სულაშვილი, ტარიელ შუბოშვილი...

დირექტორი: ლეო ბაბინაძე, ვარლამ მათაშვილი

რეგისტრაციის ნომერი: 19/06-311

გზის მისამართი: ვაჟა-ფშაველას გამზ. №10, ტ. 5-02-09, 4-28-83. ელ. ფოსტა: Putkaradze@sanetk.net.ge

ვაზეთი კომპიუტერზე აიწესდა და ებეჭდება „ს/ს „სტამბაში“ მისამართით: ქუთაისი, ა. ქაჭავაძის გამზ. №33